

сделать именно потому, что искали метод философии за пределами самой философии: в математике, механике, искусстве, этике и религии. А иногда, как отмечал Гегель, философы вообще отказывались от всякого метода, облекая свои метафизические мысли в поэтической форме. И Сковорода в этом смысле не составляет исключения.

МОРАЛЬНО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ Г. С. СКОВОРОДИ

Барнич О.В., аспірантка кафедри слов'янської філології

Чернігівський державний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка

Постановка проблеми. Характерною для сучасного суспільства є проблема моральної деградації особистості, байдуже ставлення до інших, шаблонність, типовість мислення, що не сприяє оптимальному розвитку суспільства, блокує творчі сили самої особистості, мінімізує можливість її самовизначення. У цьому зв'язку, вважаємо за необхідне звернути увагу на пошук адекватних шляхів, спрямованих на зміщення акцентів сучасної системи виховання, особливо початкової ланки освіти з особистості як акумулятора інформації на особистість, як генератор морально-творчих цінностей.

Метою дослідження є виявлення морально-творчого потенціалу педагогічної спадщини Г. С. Сковороди.

Виклад основного матеріалу. Аналіз педагогічної літератури в контексті означеної проблематики дослідження вкотре ілюструє незаперечний факт походження інноваційних технологій – історико-педагогічна спадщина, яка ґрунтується, зокрема, на принципах народної педагогіки, має гуманістичну спрямованість та є органічним

компонентом сучасної педагогічної думки. У цьому контексті, ми розглядаємо проблему розвитку творчих здібностей особистості молодшого шкільного віку на засадах моральності через призму педагогічних переконань Г. Сковороди. Погляди філософа, педагога на проблему, що аналізується є досить близьким для нашого дослідження, адже в їх основі – природна обдарованість дитини, яку можливо реалізувати у творчі здібності за рахунок організації оптимальних умов впливу на творчий потенціал особистості, кінцевою метою якого має бути особистість як творець. Власне сучасна педагогічна система є орієнтованою на цілеспрямований, планомірний вплив на особистість учня, з метою стимулювання створення оптимальних умов для саморозвитку, самореалізації.

Важливе місце у контексті проблеми розвитку творчих здібностей, за переконанням Г. Сковороди, займають такі інтегративні компоненти, як гуманізм та милосердя. Ми, прагнучи довести та продовжити висловлене твердження, дослідили характер зв'язку зазначених явищ та принципи і методи їх реалізації. У результаті, ми з'ясували, що значення таких явищ, як гуманізм та милосердя в структурі проблеми розвитку творчих здібностей не є переоціненим, адже означені поняття у цьому взаємозв'язку мають характер вектора – спрямовують творчий потенціал особистості у необхідне конструктивне русло, надають йому сенсу. Ми переконались, що актуалізувавши індивідуальний моральний досвід особистості засобами впливу на її емпатійна сферу, на чому наголошує Г. Сковорода, ми стимулюємо творчу активність та прагнення виразити власне ставлення, враження, яке було породжене "каталізатором" морально-творчої активності у творчому акті. Ми погоджуємось із мандрівним філософом у тому, що виховність, моральність, гуманізм мають стати звичками для особистості і не на примітивно-теоретичному рівні, а на рівні активної життєвої позиції, світоглядних орієнтирів. Метою

морального розвитку, виховання, на його думку, має бути підготовка гармонійно розвиненої, щасливої, корисної для суспільства, здатної критично аналізувати свої вчинки людини. Відповідну функцію покладено й на творчість, адже її найвищим рівнем є усвідомлена необхідність творчості та пошук конструктивних сфер її реалізації.

Висновок. Маємо зробити висновок, що педагогічна спадщина Г. Сковороди є орієнтованою на подолання таких проблем сучасного суспільства, як моральна деградація та репродуктивне чи деструктивно творче мислення підростаючого покоління. За умов вдалого цілеспрямованого впровадження творчої спадщини педагога у навчально-виховний процес сучасної школи, зокрема початкової, ми зможемо розвинути творчі здібності дітей, скерувати креативний та емпатійний потенціал у правильне русло.

Література:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Право, 2001. – 47 с.
2. Державна національна програма „Освіта”. Україна ХХІ століття. – К.: Райдуга, 1994. – 62 с.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2001. – № 1 – с. 28–43.
4. Педагогічні погляди Г. Сковороди // Галицька зоря. – 2002. – С. 5
5. Сковорода Григорій Вибрані твори у 2т. – т.2. – 266 с.
6. Мельник Л. Освітня діяльність Г. Сковороди // Проблема особистісно орієнтованого навчання та виховання учнів початкових класів в умовах модернізації загальноосвітньої середньої школи. – Дрогобич: Коло, 2002. – С. 11-14.